

C i uppförande?

Rektorers och pedagogers inställning till förslaget att återinföra betyg i ordning och uppförande

Zan Batinic, Daniel Persson

Inriktning: LAU370

Handledare: Åke Lennar

Examinator: Agneta Simeonsdotter Svensson

Rapportnummer: VT11-2920-020

Abstrakt

Examensarbete inom lärarutbildningen:

Titel: C i uppförande?- rektorers och pedagogers inställning till förslaget att återinföra ordningsbetyg.

Författare: Zan Batinic, Daniel Persson

Termin och år: VT 2011

Kursansvarig Institution: Sociologiska Institutionen

Handledare: Åke Lennar

Examinator: Agneta Simeonsdotter Svensson

Rapportnummer: VT11-2920-020

Nyckelord: Ordningsbetyg, Rektorer, Pedagoger, Folkpartiet, Intervjuer.

Sammanfattning

Av dagens pågående debatter i media matas vi in med information om att skolan halkar efter kunskapsmässigt, hot, trakasserier och allmän oordning eskalerar. Med detta i åtanke har det vuxit fram en grundidé, att vi själva ville skapa oss en uppfattning om hur pedagoger och rektorer ställer sig i denna heta fråga. Med våra olika hållningar till den aktuella frågan gav det en extra krydda till vårt forskningsarbete.

Vårt tillvägagångsätt med arbetet var att vi valde att utföra en kvalitativundersökning. Vi anser att metoden lämpar sig bäst till vårt arbete. Man får ett bättre samspel och intervjun blir mer levande mellan respondenten och intervjuaren än t.ex. enkätundersökning. Med intervjuerna ville vi belysa hur pedagoger och rektorer ser för fördelar och nackdelar med ordningsbetyget. Våra slumpmässigt utvalda grupper av respondenter bestod som sagt av rektorer och pedagoger som var sju stycken i antalet och alla var verksamma i de centralt belägna skolorna i Göteborg. Forskningsresultatet visar att både rektorer och pedagoger har en negativ inställning överlag till ett införande. Båda yrkesgrupperna säger att det måste finnas andra vägar att gå, andra verktyg att ta till istället för ordningsbetyget. Rektorerna och pedagogerna indikerar på att mer vuxna ska involveras i skolverksamheten.

Förord

Vi vill tacka alla som har varit involverade i vårt forskningsarbete. Men ett extra tack riktar vi till vår handledare Åke Lennar som har stöttat oss och gett goda råd samt bibliotekspersonalen som har hjälpt oss mycket med diverse åtaganden, samt våra underbara pedagoger och rektorer som tagit sig sin tid till att ställa upp.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	6
1.1 Författarpresentation.....	6
1.2 Inledning.....	6
1.3 Bakgrund.....	6
1.4 Alliansen skyller på de röd/gröna.....	6
2. Syfte och frågeställning.....	7
2.1 Syfte.....	7
2.2 Frågeställning.....	7
3. Litteraturgenomgång och teoretisk anknytning.....	8
3.1 Svenska partiers hållning.....	8
3.2 Tidigare forskning.....	13
3.3 Historik.....	13
3.4 Teoretisk utgångspunkt.....	14
3.5 Behaviorism.....	14
3.6 Konstruktivism.....	14
3.7 Sociokulturell teori.....	14
3.8 Centrala begrepp.....	14
3.9 Betyg.....	15
3.10 Auktoritet.....	15
3.11 Respekt.....	16
3.12 Disciplin.....	16
4. Metod.....	17
4.1 Datainsamlingsmetod.....	17
4.2 Urval.....	17
4.3 Genomförande.....	17

<u>4.4 Etik.....</u>	<u>17</u>
<u>4.5 Validitet.....</u>	<u>17</u>
<u>4.6 Reliabilitet.....</u>	<u>18</u>
<u>4.7 Generaliseringsbarhet.....</u>	<u>18</u>
<u>5. Resultat och analys.....</u>	<u>19</u>
<u>5.1 Resultat.....</u>	<u>19</u>
<u>5.1.1 Presentation av rektorer .....</u>	<u>19</u>
<u>5.1.2 Sammanfattning av rektorsintervjuer.....</u>	<u>19</u>
<u>5.1.3 Pedagog presentation.....</u>	<u>22</u>
<u>5.1.4 Sammanfattning av pedagogintervjuerna.....</u>	<u>22</u>
<u>5.1.5 Resultatsammanfattning av rektorer.....</u>	<u>25</u>
<u>5.1.6 Resultatsammanfattning av pedagoger .....</u>	<u>25</u>
<u>6. Diskussion, metoddiskussion och didaktiska slutsatser.....</u>	<u>26</u>
<u>6.1 Metoddiskussion.....</u>	<u>26</u>
<u>6.2 Didaktiska slutsatser.....</u>	<u>26</u>
<u>7. Vidare forskning.....</u>	<u>28</u>

Referenser

Litteratur

Uppsatser/avhandlingar

Elektroniska källor

Bilagor

Intervjufrågor

1. Introduktion

1.1 Författarpresentation

Zan Batinic är 34 år är född och uppvuxen i Göteborg med föräldrar bakgrund från före detta Jugoslavien. Han har i sitt liv innan universitetsstudierna livnärt sig på professionell fotboll på internationell nivå. Huvudinriktningen är idrott och specialpedagogik mot grundskolan.

Daniel Persson är 35 och är inflyttad från Hälsingland och boende i Göteborg. Universitetsutbildningen föregås av ett yrkesverksamt liv inom restaurangkök. Syftet med studierna är att skaffa behörighet som kökslärare mot högre åldrar och vuxenutbildning.

1.2 Inledning

Inget annat land har lika mycket skolk som Sverige. Inget annat land har lika mycket sena ankomster, lika mycket skadegörelse och stöld eller lika grovt språk i klassrummet med svordomar som Sverige. I inget annat land är det stökigare i klassrummet än i Sverige. (Utbildningsminister Jan Björklund)

Utbildningsministern och tillika folkparti ledaren Jan Björklund har flera gånger antytt att vår skola är världsledande när det kommer till skolk, svordomar och oordning. Till grund för hans påståenden tillämpar sig Björklund av OECD¹-statistik där det bl.a. står att vår skola har ”*Mest skolk i hela världen, mest problem med skadegörelse och det grävsta och mest kränkande språkbruket i hela världen*”.

Är debatten i medierna överdrivna av vår skolministers tankar kring dagens skola? Ett förslag till lösning av problematiken är att införa ett ordningsbetyg. Som kommande pedagoger är vi intresserade och nyfikna på hur problemen med skadegörelse, skolk och kränkande språk beteende upplevs ute i skolorna. Vi vill bilda oss en egen uppfattning om hur Björklunds idéer tas emot av rektorer och pedagoger, vars vardag berörs. Detta är en het fråga och en livlig debatt som förs i riksdagen som sätter sin prägel i skolan och i vårt samhälle idag. Vår undersökning tar sin början i debatten om ordningsbetygets införande i skolan. Tanken är att försöka få en tydligare bild av vilka fördelar och nackdelar rektorer och pedagoger ställer sig till med ett införande av ordningsbetyg i dagens skola.

1.3 Bakgrund

Bilden vi får ifrån media, alliansen men i första hand av utbildningsminister Jan Björklund är att svenska skolan och skolsystemet är i kaos. Har det gått så långt att vi behöver återinföra ett betyg i ordning och uppförande? Med tanke på dagens debatt antar vi att verksamma pedagoger behöver ett betyg i ordning och uppförande som ett verktyg för att komma till bukt med skolproblematiken. För att besvara vår hypotes använder vi oss utav frågeställningen: *Vad blir konsekvenserna till ett eventuellt betyg i ordning och uppförande samt vad skulle ett sådant betyg tänkas innehålla?*

1.4 Alliansen skyller på de röd/gröna

Att den svenska skolan har hamnat i denna situation lägger alliansen med folkpartiet och kristdemokraterna som de mest drivande partierna skulden på de röd/gröna, främst på

---

¹OECD är en förkortning för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.

socialdemokraterna. Socialdemokraterna har under en lång tid låtsas om att problemet inte finns utan istället lagt det åt sidan för de pedagoger och rektorer som ville komma till rätta med ordningsproblemen. Resultatet av detta agerande har resulterat till att pedagogernas disciplinära rättmätighet och auktoritet har minskat. Till de pedagoger och rektorer som vågar ta konflikterna har det politiska stödet varit obefintligt och resultatet har lett till att många inte ens vill försöka engagera sig längre. Detta kallar Jan Björklund och Lars Leijonborg för socialdemokraternas ”flum politik” där de menar: *”Uttrycket flum kommer väl ursprungligen från haschdimmornas värld och knyter an till en mångårig kritik av ”flumpedagogik.”*. (Leijonborg, L och Björklund, J, 2002:13)

2. Syfte och frågeställning

2.1 Syfte

Vårt syfte med undersökningen är att ta reda på hur rektorer och pedagoger förhåller sig till ett eventuellt omdömesbetyg.

2.2 Frågeställning

Vår huvudfrågeställning med uppsatsen är att undersöka vilka konsekvenser rektorer och pedagoger anser att ett införande av ordnings- och uppförandebetyg skulle medföra.

3. Litteraturgenomgång och teoretisk anknytning

Vi kommer att gå igenom de svenska partiernas hållning i skolpolitiken. Eftersom folkpartiet med utbildningsminister Jan Björklund i spetsen har en utförligare genomgång presenterats om just Folkpartiet. Tidigare forskning handlar om tre tidigare uppsatser som ligger nära vår uppsats. Sedan presenteras historik angående betyg i ordning och uppförande i Sverige. Därefter följer en genomgång av teoretiska utgångspunkter som tar upp tre olika pedagogiska idéer. Sist lyfter vi fram fyra centrala begrepp som känns relevant att ta upp.

3.1 Svenska partiers hållning

Utdrag ifrån dagens läroplan, Lpo94:

- **Rättigheter och skyldigheter**

Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.

- **Skolans uppdrag**

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att tillägna sig kunskaper.

Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevernas utveckling till ansvars-kännande

människor och samhällsmedlemmar

Folkpartiet:

Folkpartiet med Jan Björklund i spetsen är alliansens ledade parti när det gäller ett uppförande av ordningsbetyg i de svenska skolorna. Men hur ser folkpartiets bild ut av den svenska skolan? Och vilka åtgärder vill man införa för att förbättra ordningen på skolorna?

Nyligen har det varit en stor uppståndelse om en skola i Göteborg som på grund av mycket bråk och hot av pedagoger stängde ner sin verksamhet².

Beslutet pekar på att pedagoger och skolledningen måste få större befogenheter för att ha en möjlighet att lösa ordningsproblemen i skolan. Detta är ett av många exempel som folkpartiet tar upp i sitt manifest program där de hänvisar till olika undersökningar som ett ex som vi citerar:

Svenska elever kommer ofta för sent och stör på lektionerna. Skolk är vanligare i Sverige än i något annat undersökt land och svenska klassrum är stökigare. Allt enligt den

---

²<http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.586503-nu-stangs-lovgardesskolan>

internationella undersökningen TIMMS³. Hur lär man våra barn att lära, räkna och skriva i en miljö som präglas av sena ankomster, högljutt prat och allmän oro⁴?

Folkpartiet vill att man ska vidta åtgärder för att få bukt med arbetsklimatet på skolorna. Elever tar till hot, våld och trakasserier de är fullt medvetna om att de inte har något att frukta och därmed tar de över i skolorna. Eleverna kan fortsätta att agera på detta sätt utan att pedagogerna och skolledningen hittar verktygen till att stoppa dem hävdar folkpartiet.

En lugn och trygg studiemiljö är inte detsamma som äldre tiders kadaverdisciplin eller de vuxnas oinskränkta makt över eleverna. Det handlar heller inte om att motverka aktiva och engagerade elever. Tvärtom är ett bra klassrumsklimat, grundläggande trygghet och ordning i skolan, en förutsättning för allt detta⁵.

Om det uppdagas problem av elevers dåliga uppförande säger pedagogerna och rektorerna att de känner sig osäkra på vilka åtgärder de får använda sig utav. Förordningarna kring de disciplinära åtgärderna är vaga och svåra att tolka därför måste skollagstiftningen genomgå en kraftig förändring. Dagens pedagoger och rektorer har vid elevers olämpliga uppträdande EVK att tillämpa. I skolverket går att läsa:

Minst en gång varje termin ska lärare ha utvecklingssamtal med eleven och elevens vårdnadshavare.

Syftet med ett utvecklingssamtal är att gemensamt komma fram till hur elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling bäst kan stödjas, och att formulera och dokumentera detta i en individuell utvecklingsplan. Den individuella utvecklingsplanen ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. Rektor på den enskilda skolan beslutar om omdömenas utformning, och om det även ska ges omdömen om elevens utveckling inom läroplanens ram i övrigt. Detta kan handla om elevens förmåga att ta ansvar och att respektera andra människors egenvärde.

Samtalet och den individuella utvecklingsplanen ska grunda sig på en allsidig utvärdering av elevens utveckling hittills. Vidare ska utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser

---

3TIMSS är en internationell studie som undersöker elevers kunskaper i matematik och NO. Studien organiseras av The International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) och genomförs vart fjärde år

4<http://www.folkpartiet.se/Vara-politiker/Ledamoter-av-riksdagen/Ledamoternas-webbplatser/Christer-Nylander/Artiklar/Infor-ordningsbetyg/>

5<http://www.folkpartiet.se/Vara-politiker/Ledamoter-av-riksdagen/Ledamoternas-webbplatser/Christer-Nylander/Artiklar/Infor-ordningsbetyg/>

som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna⁶

Folkpartiet har lagt fram ett förslag på sex punkter för ordning och reda i den svenska skolan som ser ut på följande sätt:

1. Ett ordningsbetyg införs. Betyget ska ange om eleven kommer i tid och tar ansvar för sina studier och studiemiljön i skolan eller om eleven är stökig och använder svordomar. Betyget kan också visa på elevens samarbetsförmåga. Skolverket ska ges i uppdrag att utarbeta råd för ordningsbetygets utformning.
2. Skollagstiftningen ska tydligt och konkret ange vilka befogenheter som lärare och rektorer har. Skriftlig varning, kvarsittning, föräldrasamtal och en kortare tids avstängning är exempel på sådana befogenheter. Läraren ska kunna avvisa en stökig elev från klassrummet. Allvarliga brott i skolan ska alltid polisanmälas.
3. Läraren ska ha rätt att beslagta föremål som kan uppfattas som stör undervisningen eller används vid fusk, t ex mobiltelefoner och mp3-spelare.
4. Skolk och olovlig frånvaro ska skrivas in i elevernas betyg.
5. Elever som ägnar sig åt allvarlig mobbning eller missköter sig allvarligt på annat sätt ska, som sista åtgärd, kunna flyttas till en annan skola. Kommuner som inte hjälper mobbade tillräckligt ska få betala böter⁷.
6. Skolpersonalen ska ha rätt att avvisa obehöriga personer från skolans område när de bedömer att så är lämpligt.⁷

Krisdemokraterna:

Är det parti som står Folkpartiet närmast i alliansblocket när det gäller frågan om ordningsbetyg. Krisdemokraterna vill skapa en bättre arbetsmiljö i skolan genom klargöra lärarnas befogenheter, detta skapar goda förutsättningar för en trygg och lugn skolmiljö. *"Vi vill att skolk ska skrivas in i betyget och att det skriftliga omdömet ska innehålla information om elevens uppträdande och engagemang i skolan"*.⁸

Moderaterna:

Moderaterna har en ljummare inställning till ordningsbetyget. De vill mer satsa på:

---

⁶<http://www.skolverket.se/sb/d/2731/a/3439>

⁷<http://www.folkpartiet.se/Vara-politiker/Ledamoter-av-riksdagen/Ledamoternas-webbplatser/Christer-Nylander/Artiklar/Infor-ordningsbetyg/>

⁸<http://chibba.wordpress.com/2010/09/07/kds-skolpolitik/>

Välutbildade lärare och kunniga skolledare ansvarar för att skapa ett gott kunskaps- och arbetsklimat i skolan. För att långsiktigt stärka lärarnas kompetens och yrkets status krävs dels satsning på akademisk fortbildning och dels ett statligt sanktionerat system för auktorisation. Vidare krävs kvalitetssäkring av lärarutbildningen, skärpta krav i examensordningen för lärarexamen och ökade möjligheter till forskning för verksamma lärare.⁹

Med dessa ändringar menar moderaterna att det kommer att leda till en bättre skola där alla elever har en större möjlighet att nå målen.

Centerpartiet:

Centerns inställning till återinförande av ordningsbetygen är lika ljummen som moderaternas. Centern vill ha en skola med *”lite fler morötter, något mindre piskor får man motiverade elever”*¹⁰

Bedriver man en skola som fångar upp elever som behöver hjälp i ett tidigt skede får man elever som inte upplever sig som oduglig och obildad, man ska bedriva skolan att alla elever utvecklas i sin egen takt.

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna vill ha in mer vuxna i skolan som kuratorer och skolsköterskor för att avlasta lärarkåren som tvingas lägga allt för mycket tid på andra saker än ren kunskapsförmedling. Men deras huvudsyn runt skolfrågan och ordning och reda är:

vårt Sverige kännetecknas skolan av trygghet och studiero, kunskapsförmedling samt ordning och reda. I vårt Sverige betonas tidigare generationers samlade kunskap och erfarenhet, den kristna etikens och den västerländska humanismens centrala betydelse för vårt samhälle. I vårt Sverige förmedlas en djupgående förståelse och acceptans för vårt svenska kulturarv – från en generation till en annan. I vårt Sverige bygger skolan på en uttalat svensk värdegrund.¹¹

Ur den nya skollagen Lgr11 går att läsa angående studiero:

Studiemiljön – ett gemensamt ansvar Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. En

---

⁹http://www.moderat.se/web/Vart_handlingsprogram.aspx

¹⁰<http://anniejohansson.blogspot.com/2006/02/ordningsbetyg-aldrig-i-livet.html>

¹¹<http://sverigedemokraterna.se/valet-2010/en-trygg-och-kunskapsinriktad-skola/>

förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan och har respekt för varandra.

För att bekämpa otrygghet och psykisk ohälsa bland eleverna och för att avlasta lärarkåren, som idag tvingas ägna alltför mycket tid åt andra saker än ren kunskapsförmedling, vill Sverigedemokraterna genomföra en satsning på fler vuxna i skolan i form av bland annat fler skolskötterskor och kuratorer och en utveckling av ”klassmorfarverksamheten”.

Socialdemokraterna:

Ser inte att ett införande av omdömesbetyg eller ordnings betyg som en lösning. Socialdemokraterna vill istället utöka lärartätheten till 9 lärare per 100 elever.

Bra lärare kan utträta underverk. Alla lärare i den svenska skolan ska vara utbildade, kompetenta och behöriga. Vi vill ge varje elev verkliga förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan. Då måste klasserna bli mindre och de kompetenta lärarna bli fler.¹²

Skolan ska också förse eleverna med skriftliga omdömen från årskurs ett i grundskolan, men omdömena ska vara framåtsyftande för att följa upp elevers utveckling och vilka insatser som behövs sättas in för att hjälpa eleverna i skolarbetet.

I ett av Skolverkets nya förslag till läroplan sägs följande:

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap

Vänsterpartiet:

Vänstern vill ha minskade klasser och en utökad lärartäthet som skulle ge en bra utgångspunkt för att hjälpa de elever som behöver stöd i skolarbetet. För att få ner våldet och skadegörelsen i skolorna vill vänstern att lärare, elever, och föräldrar ska få mer inflytelse i skolans verksamhet.

Människor som ges möjlighet till inflytande och ansvar känner sig mer delaktiga och känner en större mening med arbetet. På sikt leder detta till mindre skadegörelse och *bruk* av våld mot andra.¹³

I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, angående skolans värdegrund och uppdrag under rubriken *Skola och hem* i kapitel 2.4 kan man utläsa:

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

12<http://www.socialdemokraterna.se/Var-politik/Var-politik-A-till-O/Grundskola/>

13<http:// uppsala.vansterpartiet.se/politik/kommunalpolitiskt-program/grundskola-en-skola-for-alla/>

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet har en helt egen ställning i betygsfrågan, de vill skrota betygen helt och hållet och menar att betyg inte ger kunskap. Betygssystemet i dagen skola *”tvingar fram en skola där tvång och ordning konkurrerar ut kreativitet och personligt lärande”*.¹⁴

Partiet vill också få ner antalet elever per lärare, för att få ner det måste det in mer resurser till skolverksamheten.

---

¹⁴http://www.mp.se/templates/Mct_177.aspx?number=27040

Partierna har uppenbart sina meningsskiljaktigheter kring skolpolitiken hur den ska formars och vilka ramar skolan ska rätta sig efter. Sammanfattningsvis kan man säga att Folkpartiet och Kristdemokraterna drar gemensamt åt att vilja införa omdömesbetyg medan Moderaterna och Centerpartiet har en ljum inställning till detta.

Det rödgröna blocket ser en annan lösning. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet tror på ökad lärartäthet per elev istället för ordningsbetyg medan Miljöpartiet inte tror på betyg överhuvudtaget.

Sverigedemokraterna har inte tydliggjort exakt vad de vill göra förutom att de vill se mer vuxna i skolan i allmänhet.

Skolan har sina lagar och förordningar att följa och pedagoger i det svenska skolväsendet har sina förpliktelser. Ett styrdokument skolan ska anpassa sig efter är en läroplan från 1994. Nedan kommer två utdrag från dagens läroplan, Lpo94:

- ***Rättigheter och skyldigheter***

Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.

- ***Skolans uppdrag***

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att tillägna sig kunskaper. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevernas utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar.

3.2 Tidigare forskning

Vi har valt ut tre forskningsarbeten som vi tycker är relevanta för vårt forskningsarbete. Det vi har observerat är att det finns väldigt många forskningsarbeten angående ordning och reda och ordningsbetyg/ordningsomdömen. Många forskningsarbeten vi hittat och läst omgärdar lärarperspektiv eller elevperspektiv. Att finna forskning kring skolledarperspektiv visade sig vara väldigt svårt, men med ansträngningar lyckades vi finna ett forskningsarbete som är nära relaterat vårt arbete.

Det första forskningsarbetet, *Vilka argument har några rektorer i grundskolans senare år gällande skriftliga ordningsomdömen?* (C. Laurent & F. Paliouras, 2007) tar upp skriftliga ordningsomdömen/betyg ur ett skolledarperspektiv. Det intressanta med deras forskningsarbete är att den ligger väldigt nära vårt vilket gör det hela mer intressant. Syftet med deras studie var att ta reda på rektorers inställning till ett införande av skriftliga omdömen/ betyg och vilka konsekvenser det skulle innebära för personal, föräldrar och elever. Deras tillvägagångssätt var att tillämpa kvalitativa intervjuer där de slumpvis valde ut rektorer som hade sitt arbetssätt i Stockholms nord- västra stadsdelar.

Resultatet av deras undersökning var att rektorer överlag är negativt inställda till ett införande av ordningsomdömen/ betyg. Rektorerna ansåg sig ha goda verktyg i skolan för att arbeta med elevers sociala utveckling. De påpekade också att elever som lever under svåra förhållanden utanför skolan kan påverkas av ett införande av ordningsbetyg på ett negativt sätt i skolan.

Det andra forskningsarbetet *Skolans värld* är skrivet av Anders Domgala och Håkan Hedin (2007). Syftet med deras forskningsarbete var att klargöra begreppet ordningsbetyg ur olika infallsvinklar för att läsarna till deras resultat skall få en klarare bild av vilka fördelar och nackdelar ett införande av ordningsbetyg skulle ge. Domgala och Hedin utsträckte sin undersökning med att de ville undersöka vilka attityder det fanns för ett införande av ordningsbetyg från skolpersonalens sida. Deras tillvägagångssätt var att de gjorde åtta stycken kvalitativa intervjuer på pedagoger som befanns i olika skolmiljöer.

Resultatet de bl.a. kom fram till var att ordningsbetyget är ett komplext verktyg som skulle kunna föra mig sig både positiva och negativa effekter. Man tillägger också att en del stökiga elever skulle kunna skärpa sig. Det framkom även att de värsta eleverna förmodligen inte skulle bry sig om ytterligare ett betyg och eventuellt få problem vid en anställningsintervju i framtiden.

Det tredje forskningsarbetet *Lärares attityder mot ordning och uppförande i skolan* av (E. Persson Bergevi & S. Nilsson, 2006). Målet med deras forskningsstudie var att ta reda på lärarnas attityder av ett införande av omdöme/ordningsbetyg samt att ta reda på vilka faktorer pedagogerna tycker är relevanta för att skapa en bra och fungerande skolmiljö. De utgick ifrån sju stycken ostrukturerade frågor som utfördes med kvalitativ metod. Resultatet Bergevi och Persson visade var att pedagogerna var både positivt och negativt inställda till ett införande av omdöme/ordningsbetyg och att det mesta av ansvaret läggs på föräldrar och på oss pedagoger.

I boken *Ordning och reda i klassen* (1984) tar Charles C M upp detta som pedagogerna är rörande överens om gällande de vuxnas deltagande i skolan. Charles uppfattar "föräldrar som lärarens bästa vänner". Charles, C M. (1984). kap13. Han påpekar att pedagogerna har insett att tid och engagemang från föräldrarnas håll kan ge positiva effekter. Att gå till väga på detta sätt kan resultera till att pedagogerna får föräldrarna att sluta upp runt skolverksamheten och

ge en hjälpande hand till pedagogerna. Att ha föräldrarnas stöd kan innebära att man minskar konfliktsituationer bland eleverna.

3.3 Historik.

Under 1600-talets Sverige var skolan enbart inriktad på fostran och inte kunskapslärande. Kyrkan hade en stor auktoritet under denna tid och de ansvarade för svensk folkundervisning där prästerna ägnade sig åt fostran och undervisning i församlingarna. Man la ner mycket tid till trosbekännelser och anständig uppfostran. Man började under detta århundrade att använda sig av ordningsbetyg som kallades för testimonium. (Utbildningsdepartementets normgrupp, 1980). År 1762 kom ett beslut där läsundervisningen fick kliva åt sidan åt den kristna fostran. För att bedriva den kristna fostran använde man läsundervisningen endast till detta ändamål. År 1820 tillträdde en mer homogen betygsskala med skalorna från A till D där bedömde man elevers egenskaper, moral och uppförande, skalan såg ut på följande sätt.

A: Stadgade seder och berömligt uppförande

B: Jämnt och stadgat uppförande

C: Oklanderligt uppförande

D: Lättsinnigt och ostadigt uppförande (Nilsson 1977).

1935 började man använda sig av samma betygssystem i alla skolor. Man har använt sig av tre olika betygssystem under årens lopp, det grupp relaterande, det absoluta och det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet, som vi använder i dagens skola. (Richardson, 2004, Andersson, 1999, Egidius, 1992, Allard et al, 1994, med flera.)

1958 tas skolagan ur bruk och i slutet på 1960-talet tas även ordningsbetyget bort. Många pedagoger blev negativt inställda eftersom de ansåg att betyget var ett bra redskap för att kunna avstänga elever som var besvärliga. Kursplanens utformning vad gäller disciplinära verktyg ändras genomgripande under 50 och 60 talet. Qvorsebo, J. (2006).

Olikheterna mellan kursplanerna från 1962 och 1969 har observerats av universitetspedagogen Bertil Gustafsson. Han belyser förändringen från en läroplan innehållande begreppet disciplin till en läroplan innehållande demokrati. I boken Skolutveckling i brytningstid: Motstånd och stöd vid utvecklingsarbete i grundskolan (1985), framhäver han en förändring från ett distanserat maktförhållande till en interaktion, mellan elever och pedagoger. 1962 års läroplan kännetecknas med andra ord av mycket fostran i relationen mellan pedagog och elev. Bertil Gustafsson anser att man i läroplanen från 1969 snarare bygger på ett samarbete än ett distanserat maktförhållande som man hade som ”grund” 1962. Läroplanen från 1962 kännetecknas av mycket fostran i relation mellan pedagog och elev. Pedagogerna skall uppträda som enväldig auktoritet när det gäller kunskap och ansvar. Från 1969 års läroplan fann vi däremot en annan hållning. Här skall elevernas utveckling utifrån sina egna förutsättningar värnas om och inspireras.

Under 1970-talet uppkom många pedagogiska förändringsuttryck som under 1980 och 1990-talet öppnade upp dörrarna för de övriga i samhället att träda in i skolans verksamhetsområde.

Pedagogens och skolledningens roll tonades nu tydligt ner. Nu skulle föräldrar och elever intresseras mer av utbildningens innehåll och struktur. Skolan kunde inte längre värja sig om samhället skulle ge plats även för ”olycksbarnen”. Under denna tid instiftades olika tjänster

för att ta emot den nya sociala realitet som uppkom, som t ex skolpsykologer, speciallärare och skolkuratorer. (Lundahl, C. 2006).

3.4 Teoretisk utgångspunkt

3.5 Behaviorism

För att få en närmare förståelse av vad som man lutar sig emot inom disciplinen pedagogik presenteras nedan några centrala lärotyper.

Den första typen av lärande som forskningen gjort är den behavioristiska läropsykologin. Lärotypen innehåller begrepp som klassisk betingning och operant betingning. Ivan Pavlov var en rysk fysiolog som utförde experiment i början på 1900-talet som visade för första gången hur operant och klassisk betingning fungerar. Ett välkänt exempel som påvisar vad betingning handlar om är ett experiment som genom tiden kommit att bli ett begrepp, nämligen ”Pavlos hundar”. Experimentet visade hundars salivutsöndring vid utfodring enbart vid inlärd signal, som till exempel vid en klockringning, även om djuren inte får mat.

Den behavioristiska synen på lärande förstås således som en ackumulering av stimulus/respons-kopplingar. Utgångspunkten är att genom tillrättalagda serier av operant betingning leder det till de mest direkta vägarna till läromålen. Man utgår från att lärande betingas och i förlängningen leder detta till att den lärande uppnår önskad kunskap eller beteende som sedan belönas.

En annan framstående person inom Behaviorismen var den amerikanske psykologen Burrhus Fredric Skinner. Skinners intresseområde var att kartlägga människors beteende och därefter utveckla ett förhållningssätt för människors och djurs beteende baserat på inlärningsprincipen. Alla människor anskaffar sig ett beteendemönster det vill säga att samspela med omgivningen lär man sig mycket av. Skinners huvudteori var att kartlägga sambandet mellan stimuli-individ- reaktion och i synnerhet på betydelsen av förstärkning (belöning). Ett exempel på belönings teorin var ett experiment Skinner utförde med råttor i små burar så kallade Skinner boxar. Där skulle råttorna:

genom att trycka ner en liten spak på en ab burens väggar(R) kunde få något att äta(belöningen eller förstärkningen, Sr, där R står för reinforcement. När råttan väl hade upptäckt hemligheten med spaken och fått belöningen, upprepade den handlingen (R) oftare och oftare (Sd, där D står för discriminated stimulus). Här förstärks responsen i och med att den uppträder allt oftare (Elevens värld, s 224).

Att få råttan till att sluta dra ner spaken så slutade Skinner att ge ut en belöning till råttan (*”utsläckning eller extinktion”*). Förutom Skinner var Edward Lee Thorndike och John B. Watsons andra viktiga teoretiker inom behaviorismen. Den sistnämnde teoretikern John B. Watson gjorde ett annat uppseende väckande experiment gällande överföring av betingande reflexer. Experimentpersonen var den ett årige pojken Albert, *”och utgångspunkt var hans rädsla för höga ljud. De höga ljuden var obetingade stimuli (OS) och skräckreaktionen den automatiska, obetingade responsen (OR)”* (Elevens värld, s. 221). Watsons tillvägagångssätt var att Albert fick leka med en råttan som han fann spännande. Efter en stund gjorde man höga ljud bakom pojken som han naturligtvis blev skrämdd av. Man upprepade detta ett antal gånger och till slut blev pojken rädd för råttan också. Till följd av detta blev Albert rädd för saker som påminde om råttan. *”Råttan hade blivit till en betingad stimulus (BS), och den nya skräckreaktionen kallades betingad respons (BR)”* (Elevens värld, sid.221).

Man kan dra slutsatsen att behaviorismen ser människan som ett mekaniskt objekt liknande en maskin eller robot. *”Människans inre liv, tankar och känslor beaktas föga - sådant kan inte*

observeras och bör därför avvisas som forskningsfält” (*elevens värld*, s 39). Behavioristisk kunskap och inlärningsteori ser kunskapen som objektiv och kvantitativ det vill säga kunskapen finns utanför individen och kan avgränsas och delas. Det skall genast tilläggas med pojken Albert att ur ett etiskt perspektiv är det ett högst kontroversiellt experiment som inte skulle vara genomförbart idag.

Albert Bandura ligger bakom en förhållandevis ung och modern teori, *social-kognitiv inlärningsteori*, som stödjer sig delvis på behaviorismens centrala bitar, som stimulus-respons, och delvis på det kognitiva. Bandura anser att vi lär av varandra genom observation och imitation. Han har skapat ett brobygge mellan behaviorismen och kognitionsteorier eftersom hans läror innefattar sådant som uppmärksamhet, minne och motivation. *Elevens Värld*, (G. Imsen, s.228).

Lärande genom observation vilar på fyra delprocesser; uppmärksamhet, memorering, återskapande och motivation. Detta brukar nämnas som social modellering. Att ta lärdom av andra genom att observera och imitera är ett effektivt sätt att ta till sig kunskap, på både gott och ont. Att ta lärdom av vuxna förebilder och betydelsen av direkt stöd och uppmuntran är det som Bandura kastar starkt ljus över. Det fördelaktiga och optimistiska i hans budskap är att det ligger stor potential för inlärning med observation. *Elevens Värld* (G. Imsen, s.567).

3.6 Konstruktivism

Kunskap är något som skapas av människan i sin strävan att förstå och förklara omvärlden. Detta är konstruktivismens ståndpunkt. Två förgreningar talar man om angående konstruktivism. Dels kognitiv konstruktivism dels social konstruktivism. Socialkonstruktivisterna ser på lärprocessen som en social konstruktion. Lärandet är i grunden förbundet med de sociala relationerna både i sin karaktär och i dess innehåll. Enligt det konstruktivistiska perspektivet är lärande och kunskap en kognitiv konstruktion hos den enskilde individen genom mötet och samverkan med sin omvärld. Den Schweiziska filosofen och psykologen Jean Piaget (1896-1980) var en framstående företrädare för den kognitiva konstruktivismen *Elevens värld* (s.48). Hans teori är av psykologiskt ursprung och ägnade i grunden sitt intresse runt hur det mänskliga intellektet utvecklas. Den forskning han bedrivit har bidragit till mycket inom pedagogiken och framförallt om det som sker vid inlärning. Piagets konstruktivistiska syn kan beskrivas på följande sätt:

att människan genom lärande och kunskap själv konstruerar sin förståelse av omvärlden, ett synsätt som utesluter varje föreställning om att lärande skulle vara någon sorts påfyllningsprocess där en viss person, exempelvis en lärare, överför insikter, färdigheter och kunskaper till andra personer, exempelvis elever. Knud Illeris (s.53).

Innebörden av begreppet inlärning hos Piaget kan i viss mening uppfattas något snäv eftersom synen är den om lagring av kunskap från yttre påverkan.

I boken *Lärande* (s.55) läser man om att Piagets syn på lärande där han utgår från två grundläggande lärotyper - assimilation och ackommodation. En individ strävar efter att upprätthålla en jämvikt i samverkan mellan sig själv och den omgivning denna befinner sig i genom det som han kallar adaptation. Detta sker enligt honom med en växelverkan mellan assimilation och ackommodation. Assimilation betyder i det här sammanhanget att införliva nya former i ett redan etablerat förståelsesätt medan ackommodation handlar om att anpassa det redan givna förståelsesättet så att den överensstämmer med den nya påverkan.

3.7 Sociokulturell teori

En populär strömning inom pedagogiken som fått starkt fotfäste i den svenska skolan sedan 1970-talet är den sociokulturella teorin. Lärandet och kunskap ses och förstås ur ett socialt perspektiv och nämns antingen socialkonstruktivism eller socialkonstruktionism. Enligt det socialkonstruktivistiska perspektivet handlar det däremot om en social konstruktion som utvecklas inom kollektivet. De båda synsätten utgår emellertid från att människan aktivt skapar och konstruerar sin omvärld.

Lev Vygotskij (1896-1934) var en vitryskfödd teoretiker som verkade i Sovjetunionen. Han är den sociokulturella teorins fader. Hans tes om hur människan lär bygger på att det sociala kommer först, därefter kommer det individuella. Det individuella och självständiga tänkandet är i första hand starkt socialt betingat. Den individuella utvecklingen är således underordnat den aktiva samverkan på det sociala planet.

Till skillnad från Jean Piaget tar Vygotskij hänsyn till det sociala sammanhang som lärande förekommer i. Vygotskijs övertygelse och teori är att allt lärande är i grunden socialt. Kunskap och lärande befinner sig varken därute eller inne i huvudet, men han menar att det ena inte utesluter det andra. Lärande och kunskap konstrueras simultant, både kognitivt och socialt.

3.8 Centrala begrepp

Här nedan tas fyra olika begrepp upp som vi finner angelägna att belysa.

3.9 Betyg

Då och då kan man fråga sig vad ett betyg fyller för funktion och varför vi använder betyg i skolan. På skolverkets uppdrag redogör Tholin (2006) fyra huvudskäl till varför vi använder oss av betyg. De fyra skälen är följande:

1. Urvalsinstrument
2. Utvärdering av utbildning
3. Återkoppling och information till elever och föräldrar
4. Motivation och belöning

Betygsskalan som används idag är tregradig där godkänd (G), väl godkänd (VG) och mycket väl godkänd (MVG) används. I grundskolan finns inte betyget icke godkänd (IG) till skillnad från i gymnasieskolan. I sådana fall då en elev inte når målen för grundskolans sista år skall ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet (eller ämnesblocket) bifogas i slutbetyget. Det sistnämnda infördes den 1 juli 2003.

Det innebär i sin tur att närvaro, flit, ambition, läsläsning, lektionsarbete m.m. inte i sig ska vara grund för betygsättningen, såvida de inte är en direkt förutsättning för att målen ska kunna nås, till exempel i form av laborationsarbete (Skolverket, 2004, s 30).

I en intervju med Christina Cliffordson, som är professor i pedagogik och forskar i ämnet betyg tar hon upp betyg och dess inverkan på elever där hon menar på:

Att man har under en lång tid diskuterat betygets "vara eller icke vara" men samtidigt fört ett argument för betygets "vara" varit att den behövs som ett urvalsinstrument. 1994 infördes det kunskapsrelaterade betygssystemet som vi ändvänder oss av idag, men innan dagens mål

användes ett normaliserande betygssystem som fick utstå mycket kritik för att den rangordnade elever och inte sa något om elevens kunskapsnivå. Systemet som vi använder idag ska fastställa kunskap som eleven har och sen ska pedagogen ge respons till eleverna om de uppnått målen. 2010-06-04

Apropå – Artikel från forskning.se

- Lär sig eleverna bättre med hjälp av betyg?

Cliffordson säger att betyg ska ha en motiverande påverkan, men samtidigt är det väldigt individuellt hur elever motiveras. Höga betyg kan uppmuntra elever som är högpresterande, medan för de lågpresterande ge motsatt inverkan.

Visst kan betyg sporra, men inte om eleverna inte får det stöd de behöver och det beror mycket på hur man resonerar på skolorna och vilka resurser man har. Det är alltså svårt att hävda att betyg är bra eller dåligt, det beror på sammanhanget där lärarkompetens, kommunikation, resurser och annat måste vägas in. (2010-06-04 Apropå – Artikel från forskning.se)

H - Å. Scherp hävdar att betygshets orsakar ytlärande istället för djuplärande. Elever lär för att få bra betyg, inte för att förstå det de lär. Scherp figurerar som ledare för 800 skolor och 40 kommuner där de arbetar för att fördjupa förståelsen och höja kvaliteten på elevernas läroprocesser, inte på resultat och prestationer.

Håkan Andersson tar upp i boken *Varför betyg?* (Lund: Studentlitteratur, 1999) om konsekvenser av betygsättning av elever. Hans åsikt om stämplingseffekten vid en framtida anställning i arbetslivet är den bidragande orsaken för ett argument mot skriftliga omdömen.

3.10 Auktoritet

Slår man upp auktoritet i SAOB står det följande.

verklig l. antagen öfverlägsenhet (hos ngn l. ngt) hvilken framkallar l. är egnad att framkalla respekt l. lydnad l. anslutning l. instämmande o.d.; egenskapen l. förhållandet att (på grund af personliga egenskaper, erfarenhet, kunskaper osv.) vara så ansedd, att ens råd följas l. ens befallningar åtlydas l. ens åsikter vinna anslutning o.d.; myndighet. Böja sig för, stödja sig på l. åberopa någons auktoritet. Alla menniskior, men besynnerligen the olärde, äro så öfvermåttan begifne til at tro andra, och förlita stg på theas auktoritet, som synas vara öfver them i förstånd (Svenska Akademiens ordbok¹⁵).

Thomas Ziehe är en tysk professor i pedagogik. Han är känd för sin analys av samtida kulturella uttrycksformer, särskilt bland ungdomar. Hans arbete har i stor utsträckning använts bland pedagoger och i skolorna.

I Lundahls bok argumenterar Ziehe om hur auktoriteten mellan elever och lärare förändrats under de senaste decennierna. Han menar att lärarens auktoritet har ändrats av att skolan har förlorat sin "aura". Med auraförlusten menar Ziehe att skolans gamla traditioner förlorat sin trovärdighet och inte ersatts med nya. Med denna förlust hävdar han att ett vacuum har uppstått som läraren personligen måste fylla ut.

15www.saob.se

Han skall i kraft av sin egen personlighet i den konkreta situation ständigt alstra ett aurasurrogat! Han blir en ”relationsarbetare” om uttrycket tillåts. Han måste verka för samtycke, sympati och samarbete utan att, som i den ”gamla skolan”, kunna förlita sig på att den är en traderad kulturell självklarhet att han uppfattas som en personlig auktoritet. Att i denna mening tvingas vara en ”relationsarbete” gör läraryrket på ett specifikt sätt ansträngande, mycket mer idag än tidigare (Auktoritet och ansvar, J. Landahl, s. 129).

3.11 Respekt

Den Amerikanske filosofen och politikern Joel Feinberg definierar respekt i tre former. Den första formen, *Respekt* formulerar han “*som en attityd som ligger nära rädsla*”. Som ett exempel nämner han sjöfararens respekt till havet. Den andra formen, *Observantia* formulerar Feinberg som en mer moralisk struktur av respekt. “*Det innebär att objektet för ens respekt genom sin blotta existens ställer rättmätiga krav på hur man behandlar det*”. Den tredje formen av respekt, *Reverentia* kännetecknas av aktning man besitter inför något eller någon som är utöver det vanliga.¹⁶

Det är vanligt förekommande att använda sig av begreppet respekt. Att försöka reda ut vad begreppet egentligen inbegriper är svårt men per ordboksdefinition står:

aktning l. vördnad (för ngn l. ngt); oftast om sådan aktning (l. vördnad) som är förbunden med en känsla av fruktan l. med övertygelsen om att personen l. saken icke kan negligeras l. ringaktas (utan har förmåga att göra sig gällande l. att hävda sig o. d.), särsk. om sådan aktning för överordnad; stundom (särsk. om känslolinställning till ngt sakligt) övergående i bet.: (aktningsgyll) fruktan l. rädsla; äv.: bemötande som präglas av (sådan) aktning l. vördnad; i sht förr äv. med objektiv

3.12 Disciplin

Slår man upp begreppet disciplin i SAOB¹⁷ finner man många förklaringar. Det tre främsta definitionerna på begreppet disciplin betyder för det första; uppfostran och handledning, för det andra vetenskapsgren, lärdomsgren och för det tredje ordning och tukt.

Paul-Michel Foucault, en stor fransk filosof, politisk aktivist och idéhistoriker, med särskild inriktning på psykologi och sociologi förklarar skolan som en sorts disciplin som har till uppgift att bringa ordning bland den mänskliga mångfalden. Han skriver följande:

Det gäller att hålla reda på vem som är närvarande och vem som är frånvarande, att veta var och hur man skall kunna leta rätt på individerna, upprätta nyttiga kommunikationer och bryta dem som inte är det, att varje stund övervaka vars och ens beteende, uppskatta det, belöna eller bestraffa det, mäta egenskaper och förtjänster. (Foucault 2003, s.143ff.).

---

¹⁶http://en.wikipedia.org/wiki/Joel_Feinberg

¹⁷Svenska akademiens ordbok

I artikeln *Skolan och Samhälle* skriver Olle Holmberg följande. ”En av de viktigaste förändringarna gäller eleverna. Barn och ungdomar är inte likadana som de var på 50-talet. De är socialiserade på annat sätt. Det moderna livet har omskapat dem”¹⁸

I Lgr60 går att läsa:

Till brister och oordning räknas sådant som benägenhet att komma för sent samt uppenbar försumlighet med hemuppgifter och vårdslöshet vid hantering av skolans och kamraters tillhörigheter, av läroböcker och övrigt material. Gränsen mellan vad som anses gälla ordning och vad som skall anses gälla uppförande är svår att dra.

---

¹⁸<http://www.skolaochsamhalle.se/skolpolitik/olle-holmberg-ordning-och-reda/>

4. Metod

I detta kapitel presenteras processen av rapporten. Vi beskriver hur datainsamlingen, både den teoretiska och den empiriska, har gått tillväga. Vi redogör också val och motivering av metodval. Sedan redovisa fyra etiska aspekter man bör förhålla sig till i en vetenskaplig rapport, för att slutligen beskriva begrepp som omgärdar rapportens tillförlitlighet.

4.1 Datainsamlingsmetod

I teorigenomgången inleder vi med hur de svenska partierna ser på den svenska skolpolitiken. Informationen samlades uteslutande utifrån internetbaserade källor. Historiken med betyg i ordning och uppförande samlades in på samma sätt men med några undantag av litteratur från vår institutions bibliotek. Som uppslag för tidigare forskning i har vi använt uppsatser och avhandlingar. Den teoretiska del som beskriver pedagogiska teorier och centrala begrepp har vi funnit i kurslitteratur.

Den empiriska delen som grundar sig i en kvalitativ metod, det vill säga vi har gjort samtalsintervjuer, med rektorer och pedagoger från både den obligatoriska och den frivilliga skolan. Experiment, observation eller teoretisk textanalys har inte varit aktuellt med anledning av tid, intresse och relevans.

Initialt stod vi i valet av vad som lämpar sig bäst. Antingen kvalitativ eller kvantitativ undersökningsmetod. Vi hade först i åtanke att göra kvantitativ undersökning men till slut föll valet på den kvalitativa metoden. En bidragande orsak var när vi läste ett avsnitt ur Metodpraktikan (Esaiasson, m.fl. sid 286, 2007). I samma bok (kap13, s.257) kan man läsa om informantundersökning respektive respondentundersökning. Kortfattat är skillnaden att informanten gör en beskrivning av en specifik verklighet medan respondenten, utifrån ett särskilt ämne, delar med sig av sitt förhållningssätt och sina egna tankar. Till sin karaktär är vår metod en blandning av de båda men lutar åt respondentundersökning. Förebilder vi har och starkt förknippar med området är journalisten Stina Lundberg Dabrowski och dokumentärfilmaren Stefan Jarl.

Det positiva om vi hade valt kvantitativ forskning är att man skulle nå stora och representativa urval. Men det negativa i kvantitativ metod där Stukat skriver *"enligt kritikerna blir visserligen resultaten breda och generella men har svårigheten att bli djupa"* och *"ett kännetecken för samtalsintervjuer är att man utgår från människornas egna vardagserfarenheter"* (S. Stukat s 31). Detta gjorde oss säkra på valet av kvalitativ metod.

4.2 Urval

Tidigt i planeringen bestämde vi att begränsa urvalet till skolor i centrala Göteborg med reservation för betydande bortfall skulle tvinga oss till att expandera sökområdet till kranskommuner. Till en början hade vi för avsikt att få svar på hur rektorer ser på ordning och uppförandebetyg och ett eventuellt återinförande. Vi föreställde oss att rektor, som har det pedagogiska ansvaret på skolan, är väl insatt i frågan och att deras tankar och åsikter kan leda oss närmare svaret på om det är övervägande negativt eller positivt med betyg i ordning och uppförande.

Med assistans av vår handledare beslutade vi oss tillsammans om antalet frågor och dess innehåll. Det mynnade ut i sju huvudfrågor samt uppföljningsfrågor. Ambitionen var att luta oss mot underlag om tio rektorer. Via mail och telefon tog vi kontakt med rektorer inom Göteborgsområdet utan större framgång. Det visade sig svårare än vi trott att få rektorer att ta

sig tid för en intervju. Det stora bortfall och den försummade tid detta innebar blev ett litet avbräck i planeringen. Vi kände tidspress och bestämde oss för att utesluta kranskommuner och valde att tillägga pedagoger i vår undersökningsgrupp. Vi kom överens att det skulle vara intressant att se vilka likheter och skillnader som uppdagas mellan pedagoger och rektorer. Vi tillät oss att använda kontakter från vår respektive VFU-plats och på det sättet fylla på vårt underlag. Tiden blev knapp men slutligen kommer empirin att kretsa kring tre rektorer och fyra pedagoger. Baktanken var också att skaffa undersökningsmaterialet så snart som möjligt eftersom påskveckan minimerade alternativ för möten med respondenterna.

Deras bakgrund varierar i kön, ålder, härkomst och erfarenhet av den pedagogiska verksamhet som rör den frivilliga och obligatoriska delen av svensk skola.

4.3 Genomförande

Vi har huvudsakligen valt att använda oss av ostrukturerade och öppna frågor på grund av att få så uttömmande svar som möjligt och komma längre och djupare med intervjuerna.

Innan varje intervju tydliggjorde vi för respondenterna vårt syfte och att vi önskade banta intervjuerna. Vi garanterade anonymitet och att vi inte har för avsikt att använda det inspelade material, i annat syfte än vårt examensarbete. Dessa utfördes under en två veckors period inom Göteborgsområdet. Intervjuerna varade mellan 15-50 minuter och genomfördes både inomhus och utomhus på respondenternas arbetsplats. Endast en av dessa är verksam inom grundskolan medan resterande arbetar mot högre åldrar och yrkesförberedande vuxenutbildning. Anledningen till att intervjulängden varierade kraftigt kan bero på att de kände tidspress. Tiden kan antagligen hämma inlevelseförmågan. Det kanske hade varit önskvärt att på förhand maila frågorna men risken är då att svaren blir allt för tillrättalagd och korrekta.

Genom vår ringa erfarenhet av samtalsintervjuer föranledde detta till en början att vi inte följde upp respondenternas uttalanden tillräckligt. Ytterligare något vi är självkritisk mot är antalet respondenter och saknad av unga pedagoger.

Ett annat påtagligt misstag vi upptäckte var ljudupptagning utomhus, vilket skedde vid två tillfällen. Vind och annat kan vara ett störande moment i intervjun. Skälet till att vi valde inspelning med mobiltelefon var att diktafoner, som vår tillhörande institution tillhandahåller, var alla utlånade. Konsekvensen av detta var att det gjorde det något svårare att transkribera, det förlängde arbetet tidsmässigt, men framförallt blir metoden mindre tillförlitlig.

Efter insamlat material transkriberade vi de bandade intervjuerna med hjälp av dator och mobiltelefon och de minnesanteckningar vi hade. Ett tidsödande arbete, som tog cirka en vecka, inleddes eftersom skillnaden mellan kvantitativ metod (enkät) och kvalitativ metod (intervju) är att den sistnämnda kräver längre efterarbete. Alla namn har vi valt att figurera av två sju. Dels för att värna om anonymitet, dels för att göra texten mer läsvänlig.

4.4 Etik

Undersökningens etiska aspekter informerade vi våra respondenter när vi kontaktade dem. Vi var noggranna med att följa Stukats fyra krav. Informationskravet handlar om att de som medverkar i undersökning informeras, ”*både om studiens syfte och om att deltagandet är frivilligt och att de när som helst har rätt att avbryta sin medverkan*” (Stukat s. 131). Samtyckeskravet handlar om att de som blir intervjuade vet att de har rätt att bestämma över sitt deltagande, och att de vet att de kan på sina egna villkor bestämma längden på intervjun

samt att de kan avbryta när det passar de utan att det medför negativa konsekvenser. Kravet om konfidentialitet är att anonymiteten och de svar som ges från informanten behandlas konfidentiellt. Och att vi upplyser de om att *"alla uppgifter om identifierbara personer ska antecknas, lagras och avrapporteras på ett sådant sätt att enskilda människor inte kan identifieras av utomstående"* (S. Stukat s.132). Det fjärde och sista krav man bör ta hänsyn till är nyttjandekravet. Den information vi får in inte används i kommersiellt bruk och att informationen endast skall användas till forskningsändamål. Givetvis var vi klara med att informera att den information vi får ska vara *"tillgänglig för läroböcker och tidningsartiklar etc"* (S. Stukat, s.132). Det är av största vikt att individer inte får utsättas för någon psykisk eller fysisk skada, förödmjukelse eller kränkning.

4.5 Validitet

I en forskningsrapport ska man belysa dess giltighet. Begreppet validitet används i vilket man avgör om rapporten mäter det man utger att mäta.

Vi vill i den här rapporten ta reda på hur människor upplever någonting. För att på ett så rättvist sätt som möjligt få svar på vår huvudfrågeställning har vi valt att göra bandade samtalsintervjuer vilket ger vår rapport det underlag vi vill mäta. Dessa transkriberas senare med hjälp av dator och mobiltelefon. Det ökar validiteten om de intervjuade känner sig trygga. Det som kan styrka vår studie är att vi var bekanta med alla utom en av informanterna, det kan ha gett dem en trygghetskänsla. Genom detta ser vi att validiteten är relativt hög.

4.6 Reliabilitet

Reliabiliteten däremot handlar om den använda metoden man använt är tillräckligt noggrann. Har det bästa mätinstrument använts för det avsedda syftet. Kort handlar det om kvaliteten på själva mätinstrumentet.

Eftersom vi har valt att bända samtalsintervjuer med mobiltelefon som vi sedan transkriberat så är det en adekvat metod som fångar och lagrar det som sagts och avslöjats. Vi vill ju ta reda på hur våra respondenter ställer sig inför våra frågor och försöka minnas vad det delgivit. Intervjuer i sig har sina brister. Människor har också en benägenhet att ändra sig med tiden, vilket gör rapporten mindre tillförlitlig. I värsta fall med intervjuer kan det finnas en risk att respondenterna känner sig stressade och inte är fullständigt uppriktiga.

4.7 Generaliseringsbarhet

Utöver dessa två begrepp man bör ta hänsyn till ska värdet i generaliserbarheten ses över. Det man ifrågasätter är om rapporten gäller specifikt den grupp man undersökt eller om resultaten kan ge generella slutsatser över en större population. En svagare form av generaliserbarhet kallas reglerbarhet. Faktorer som underminerar generaliserbarheten kan vara; liten undersökningsgrupp, stort bortfall, urvalet är inte representativt eller att undersökningsgruppen är otydligt beskriven.

Denna rapport består av endast tre rektorer och fyra pedagoger. Generaliseringsbarheten kan i det här avseendet på det blygsamma antalet respondenter bekräftas som låg. Däremot är gruppen högst relevant och representativ för att vi ska kunna få svar på vår huvudfrågeställning.

5. Resultat och analys

Vi har valt att dela upp rektorer och lärare för sig och hoppas framställa resultatet tydligare. Som vi nämnt innan har vi valt att figurera alla namn. Vårt mål och syfte med undersökningen är att ta reda på vad rektorer och pedagoger i Göteborgsområdet har för inställning till ett återinförande av ordnings- och uppförandebetyg.

5.1 Resultat

5.1.1 Presentation av rektorer

De rektorer vi intervjuade har varierad erfarenhet av sin position. Anders har arbetat i 10 år som rektor han är rektor för yrkesutbildning mot vuxenelever. Clara har 20 års erfarenhet som lärare och har 10 år bakom sig som rektor i gymnasiet. Den tredje rektorn, Bo har nyligen tilltagit sig ansvaret som rektor i en grundskola efter att ha arbetat som lärare på samma skola i 17 år.

5.1.2 Sammanfattning av rektorsintervjuer

Fråga 1

-Hur ställer du dig inför ett återinförande av betyg i ordning och uppförande?

De tre rektorerna är rörande överens om att inte vilja införa ett betyg i ordning och uppförande. Clara ser inte något syfte över huvud taget med ett sådant betyg.

De som dessa rektorer har tagit upp gemensamt som negativt är stigmatiseringsaspekten. Clara tar hänsyn till att barn och ungdomar kan ändra sig i sitt beteende vilket gör att den stämpel man kan få i sin skolgång följer med individen i vuxen ålder. På det sättet blir det orättvist och missvisande och en negativ konsekvens. Emellertid kan Clara tänka sig ett arbete med något slag av omdöme som alternativ.

I frågan om det skall finnas någon positiv efterverkan av betyget är Anders av en bestämd åsikt att det inte finns någon alls. Clara är av den uppfattningen att det är i grunden för slappt i den svenska skolan när det handlar om uppförande och ser därför att uppförandebetyget skulle kunna fungera som en motivationsfaktor. Bo håller liknande linje som Clara att betyget kan vara en morot, men framhåller att ju äldre elever desto mer struntar de i uppförandebetyget och tillägger att det är fel sätt att angripa problemet.

Fråga 2

-Vilka konsekvenser kan ett införande av betyg i ordning och uppförande få?

-Ur elevens perspektiv:

Bo påkallar risken att det kan hämma barns utveckling i att våga uttrycka sig och hävda sin åsikt (frigörelse, emancipation). Det speglar en särskild fas men inte människan. Den goda konsekvensen är att ett bra betyg eller omdöme alltid är positivt att ta med in i vuxenlivet. Clara upprepar svaret från fråga ett med stigmatiseringsaspekten och ställer sig frågande hur man ska få elev/barn att förstå ordning och uppförande, synnerhet i grundskolesammanhang.

En särskild ståndpunkt från hennes sida är att detta betygsförslag är reaktionär. Anders har svårt att yttra sig eftersom han saknar underlag i form av forskning och utredningar.

-Ur pedagogernas perspektiv:

Först och främst tycker Anders och Clara att betyget föregås med tydliga ramar och kriterier. Clara förbehåller att det förvisso kan vara ett verktyg för lärare men med överhängande risk för godtycke. Bo ser också farozonen med godtycke. Anders har svårt att överhuvudtaget förlika sig med uppförandebetyget och frågar sig vad ett sådant ska ge.

-Ur föräldrars perspektiv:

Det är på gott och ont menar Clara. För vissa föräldrar kan det vara bra information som väckarklocka men tror att en del vuxna kan uppleva sig kränkt och utpekad som dålig förälder. Anders återgår ifrågasättande till vilka kriterier som ska gälla samtidigt som föräldrakontakt inte förekommer inom vuxenutbildning. Bo tror att många föräldrar vill ha det som när man själv gick i skolan, men föräldrar kommer vara benägna att ifrågasätta sänkt ordningsbetyg och anklaga skolan för dålig uppfostran och ansvar.

Fråga 3

-Behövs betyg i ordning och uppförande?

I den här frågan svarar Anders och Bo bestämt nej medan Clara refererar sitt svar till första frågan, nämligen alternativet om omdömesbetyg.

Fråga 4

-Idag finns inget betyg i ordning och uppförande. Vad finns det för sanktioner att använda sig av i händelse av oordning och olämpligt uppförande?

Anders har inget grundläggande svar, han har svårt att relatera till grundskolan. Han understryker det goda pedagogiska samtalet framför ett införande av ett ordningsbetyg. Bo säger att förutom den vanliga ordningen att tala med elev, föräldrar, skolledning och elevvårdskonferens så är man ganska tandlös. Clara säger att det finns för lite resurser och möjligheter att agera från skolans sida.

Fråga 5

-Om du blickar tillbaka på din egen grundskoletid och gymnasietid, upplever du någon skillnad i ordning och uppförande bland elever?

Clara säger att ungdomarna inte har blivit värre men språkbruket har hårdnat och antyder att det är en spegling av samhället, med hänvisning till segregeringen i samhället som en bidragande faktor. Intrycket Clara har av skolor som har det tuffare är de skolor med elever med tyngre förfluten uppväxt från utomeuropeisk härkomst och andra krigsdrabbade länder. De är överrepresenterade i förorten.

Både Anders och Bo svarar direkt ja på frågan. Om Bo utgår från sin egen upplevelse infann sig mer respekt för lärarna och erinrar sin rädsla för telefonsamtal från skolan. Två saker som

också skiljer sig enligt Bo är att det råder en slapphet från föräldrarna idag och att elever är olika från ort till ort.

Anders inleder med att påpeka att det alltid har funnits stökiga elever men en skillnad är att ungdomar har svårare att se nyttan med sin undervisning

Fråga 6

-Det finns skolor idag som uppenbarligen har mycket stora problem med oordning och olämpligt uppförande bland elever. Vilka förbättringar vill du aktivt arbeta med inför framtiden kring den här frågan?

Clara vill hitta olika metoder och verktyg som lärarna kan arbeta efter samt att en plan sätts in mot kränkande handling. Hon tar också upp andra instanser som är viktiga i skolans strävan mot förbättring kring ordningsfrågan exempelvis elevhälsolag och skolsköterskor. Bo önskan är ett större samarbete generellt och att man jobbar mer som ett team i skolan.

Anders säger att han inte vet vilka sanktioner som skulle leda till det bättre medan Clara vill arbeta mer mot värdegrunden och elevsamtal.

Fråga 7

-Kan du tänka dig att arbeta med betyg i ordning och uppförande på din skola?

Både Anders och Bo säger bestämt nej till frågan medan Clara överväger att det skulle det kanske vara motiverat med ordning och uppförande från femte klass men olämpligt de första åren av elevernas skolgång. Han tycker att elever vid denna ålder förstår innebörden av ett sådant betyg mer än en sjuåring.

5.1.3 Pedagog presentation

Sara har jobbat tjugoett år som pedagog, nuvarande arbetsplats är på ett yrkesförberedande gymnasium. Tarja, liksom Sara, verkar inom samma arena och har tolv års yrkeserfarenhet Morgan har nitton års erfarenhet av pedagogyrket och jobbar sen åtta år tillbaka inom särskolans yrkesförberedande gymnasieutbildning. Den fjärde pedagogen Kent jobbar till skillnad mot de övriga på en vuxenutbildning och har tjugo år bakom sig som pedagog.

5.1.4 Sammanfattning av pedagogintervjuerna

Fråga 1

-Hur ställer du dig inför ett återinförande av betyg i ordning och uppförande?

Sara tycker att det är komplicerat att reda ut begreppen, vad ska ingå och vilka kriterier ska gälla i ett ordningsbetyg. Det negativa blir att läraren inte ser elevens kunskapsmässiga kapacitet.

Morgan saknar någon form av ordningsbetyg i skolan, men han har betänkligheter angående stigmatiseringen. Det negativa är hur ett sådant betyg värderas längre fram i livet exempel ute

i arbetslivet om man skulle få dåliga betyg i uppförande. Han tycker att de elever som redan är lugna och ordningsamma blir vinnare av ett uppförande betyg.

Tarja har inget emot ett införande men hon tillägger att det kräver en tydlighet och definition av innehållet i ett sådant betyg dessutom ska ordning och uppförande betyget inte separeras eftersom alla pedagoger har olika bakgrund och är från olika generationer. Som ett stort minus kring ett ordningsbetyg kan vara att det blir ”attraktivt” att sköta sig hon vill hellre att man uppfostrar elever från de första åren i deras skolgång.

Stefan tar upp detta med återverkningar. För att tillgodogöra sig kunskap krävs det ett gott uppförande, gott uppförande skapar därmed arbetsro. Han tillägger att betyget kan vare ett redskap till personlig vedergällning att pedagogen inte gillar eleven. Istället för ordnings betyg finns det andra sätt att fånga elever och göra de mer entusiastiska. Ett sätt är att göra lektionerna mer spännande kan skapa bra ordning.

Fråga 2

-Vilka konsekvenser kan ett införande av betyg i ordning och uppförande få?

-Ur elevens perspektiv:

Ur ett elev perspektiv kan det tolkas som ett straff och en hämndaktion från pedagogens sida säger Stefan, varmed han tillägger att det är svårt att sära på de båda begreppen.

Sara hänvisar till skolans styrdokument om att alla lärare strävar efter att eleverna ska uppnå målen så lång de kommer till skolan. Det är svårt att stänga av elever. För övrigt har hon inget att inflika.

Tarja menar på att elever kan tycka att de blir orättvist behandlade, de blir också stämplade på grund av betyget. Eleverna kan också tycka att uppförande inte är något ämne man ska ha betyg i.

Morgan tror att på kort sikt kan stävja att elever kommer i tid och att lektionerna kan komma igång snabbare.

-Ur pedagogens perspektiv

Tarja skulle känna sig otrygg att sätta betyg av rädsla av repressalier men hon tycker samtidigt att något måste göras. En annan börda det kan bli av ett införande av ordningsbetyg är all dokumentation. Lärandet undermineras av den tidskrävande dokumenteringen. En annan aspekt är hur föräldrarna skulle agera att deras barn blir bedömda.

Att införa betyget är en allt för enkel lösning anser Stefan. Han tror det kan användas som genväg eller hot istället för att skapa ett bra klimat genom dialog och bygga upp en god relation. Det goda uppförandet måste komma från samhället men framförallt från hemmet. Sara svarar snabbt att det blir värre för att man blir en kontrollinstans. Det Morgan kan tänka sig är att arbetsmiljön kan påverkas till det positiva för läraren.

-Ur föräldrarnas perspektiv

Stefan ser att det är möjligt att det kan användas som en upplysning och markering. Kommunikationen hemmet och skolan är dock att föredra och menar vidare att betyg inte löser så mycket. Samarbeta är det som också Tarja tar upp. Konflikter som lätt kan uppstå eftersom uppförandebetyg är väldigt känsligt. Det är den konsekvensen hon ser. En eventuell hållning som kan förändras enligt Sara är ansvaret för sina barn som i värsta fall läggs över på skolan. Det positiva kan vara att föräldrar kanske ser det som en avlastning i uppfostringsansvaret. Hon utvecklar sitt svar med att den resurskrävande och tidsödande dokumenteringen är negativ. Morgan tror det är föga vinst i grunden med ett sådant betyg. De skötsamma barnen lyfts medan de mindre skötsamma trycks ner mer, en känsla som även kan ingjutas hos föräldrarna.

Fråga 3

-Behövs betyg i ordning och uppförande?

Morgan spekulerar om att någon form av kontrakt som elev och lärare gemensamt skriver på. Stefan säger bestämt nej. Sara menar på om ett sådant betyg införs då kanske eleverna tar det mer på allvar och kanske börjar tänka på hur de sköter sig. Men samtidigt kan det ge hela skolan ett dåligt rykte om man har elever som inte sköter sig. Hon fortsätter med att säga att ett införande kommer till stånd så kan det hämma eleverna till att ta egna initiativ i skolarbetet, eleverna vågar mer om ett sådant betyg inte skulle träda i kraft (här referera hon till sin egen generation som inte vågade prata). Hon har egna erfarenheter från andra europeiska länder där betyget är etablerat och hon ser ett mönster där elever är hämmade av ordningsbetyget.

Någonting behövs, tycker Tarja, och ordningsbetygets främsta nackdel är att det föregås med starkt godtycke. Dessutom befarar hon efterarbetet med dokumentationen som ytterligare belastning för lärare.

Fråga 4

-Idag finns inget betyg i ordning och uppförande. Vad finns det för sanktioner att använda sig av i händelse av oordning och olämpligt uppförande?

Den vanliga proceduren som samtliga pedagoger följer är att först samtala med eleven sedan föräldrar och slutligen sammankalla till EVK= elevvårdskonferens.

På Saras skola har man i händelse av olämpligt uppförande ett program på fyra steg först ett lärarlagsmöte - elevhälsoteamet - rektor och till sist EVK. Istället för sanktioner ser Sara att bygga relationer mellan lärare och elever som ett alternativ till sanktioner.

På Stefans arbetsplats som är en vuxenutbildning följs policyn att föra samtal med de studerande om det visar sig effektlöst med avstängning. Stefan hävdar att makten består i att vara öppen och tillmötesgående som pedagog med tydliga krav i sin yrkesroll. *"Folk mår bra av tydliga regler med mycket skratt ej kadaverdisciplin"*.

På plats upplever Morgan, liksom Stefan, att man är tandlös och att det enda man har att ta till är att skicka ut elev ur klassrum. Avstängning av elev är en radikal sanktion som ifrågasätts hårt och bör genomgå en noggrann övervägning innan beslut kan fattas.

Fråga 5

-Om du blickar tillbaka på din egen grundskoletid och gymnasietid, upplever du någon skillnad i ordning och uppförande bland elever?

Stefan anser att det har blivit mycket oroligare ”*skolan speglar ju samhället*”. Under min skolgång var det mer disciplin man satt tyst och man kom i tid. I dagens skola är det mer stress hög ljudnivå och som jag uppfattar det oroligare. Men den stora skillnaden från Stefans skolgång och dagens är det tuffare och mycket fulare språkbruk som använts. För att komma till rätta med problemet tycker han att: ”*fler generationer i ett hus är av godo*”. Eftersom min arbetsplats rymmer både vuxenelever och gymnasieelever bidrar det till balans mellan vuxna och ungdomar.

Morgan säger att elever hade mer respekt för både lärare och samhället. Begreppet respekt förklarar han med att man uppför sig på ett trevligt sätt och schysst sätt. Tarjas resonerar utifrån den svenska skolans fallande placeringar i internationella kunskapsmätningar och tappar i konkurrenskraft. Hennes övertygelse är att framtiden är via kunskap och att något måste göras. Eftersom Tarja själv har upplevt en sträng uppfostran i Finsk skola där elever var livrädda är det med förbehåll uppförandebetyg skulle återinföras.

Svaret från Sara är att det först och främst är den negativa respekten som avtagit radikalt, det vill säga det att vara rädd för lärare. Den ömsesidiga respekten mellan elever och lärare och synen på unga har förbättrats avsevärt.

Fråga 6.

-Det finns skolor idag som uppenbarligen har mycket stora problem med oordning och olämpligt uppförande bland elever. Vilka förbättringar vill du aktivt arbeta med inför framtiden kring den här frågan?

Alla fyra pedagogerna är rörande överens om att fler vuxna som är hängivna och visar intresse för eleverna ska figurera i skolan. Stefan nämner att det är viktigt att låta elever ha stor delaktighet med de vuxna som är på skolan. Sara och Morgan tycker att starka karaktärer och passionerade pedagoger som lyssnar på elever är viktigt för att komma till rätta med problemet. Tarja påpekar att det måste vara attraktivt att sköta sig och att man lockar elever till att sköta sig genom belöning. Hon nämner också hemmen som väldigt viktigt.

Fråga 7.

-Kan du tänka dig att arbeta med betyg i ordning och uppförande på din skola?

Tarja är positivt inställd till att arbeta med betyget. Hon vill ha tydliga ramar runt ett sådant betyg och att alla lärare måste följa de satta ramarna. Hon tillägger dock att konsekvensen kan vara att vissa pedagoger kan nyttja betyget till att göra sig populära. Men samtidigt påpekar hon att nått måste göras för att skapa arbetsro.

Morgan är negativt inställd till att arbeta med betyget han tycker att det känns väldigt gammaldags, det finns en del att vinna men man förlorar mest av ett införande i längden. Möjligtvis kan han sträcka sig att ha det på prov, men ser hellre samtalen som ett verktyg mellan pedagog och elev.

Sara och Stefan hållning till att arbeta med betyget är varken positiv eller negativ. Stefan säger att om ett sådant betyg införs accepterar jag det men jag skulle inte använda det som ett vapen gentemot en elev. Sara är mer rädd för att man tappar fokus från viktigare saker hon vill att man bakar in betyget i alla betyg och inte ha det som ett separat betyg.

5.1.5 Resultatsammanfattning av rektorer

Tolkningen av rektorernas uttalanden, tankar, och förhållningssätt är att man i stort motsätter sig återinförande av betyg i ordning och uppförande. Det starkaste argument för det är stigmatiseringsaspekten. Denna aspekt återfinns i alla rektorers svar.

Ett ökat samarbete som omfattar all skolpersonal är önskvärt av rektorerna, och förespråkar samtal som en gynnsammare metod än betyg. Man understryker arbetet med värdegrunden och att insatsen med detta måste förbättras. Medvetenheten, eller rättare sagt, övertygelsen om att skolans klimat har starkt samband med det samhälle den är placerad i, är tydlig.

Om man skulle införa ordningsbetyg kunde det visserligen vara bra som information för föräldrarna, men på bekostnad av elevernas välmående. Det skulle kunna vara ett verktyg med ordningsbetyg, men godtyckligheten som detta är förbundet med är det inslag man bävar för. Visst kan det vara en morot och en motivationsfaktor men det anses vara obeständigt i längden om man vill komma åt och angripa uppförandeproblematiken.

Samstämmigt upplever man att barn och elever hade mer respekt för lärarna förr i tiden, men respekt i det sammanhanget är mest förknippad med rädsla än något annat. Även om intrycket att unga generellt har svårt att förstå värdet i sina studier ser man inte hur sanktioner kan frambringa bättring, snarare tvärtom. Man har också det gemensamt att man måste framkalla en tydlig och välstrukturerad mall för hur ett sådant betyg ska formos. Betygsamtal kan upplevas kränkande av vissa föräldrar.

Det som blottlägger sig tydligast genom dessa frågor kan väl sägas vara att ingen sätter någon större tillit i ordning och uppförandebetyg.

5.1.6 Resultatsammanfattning av pedagoger

Pedagogerna var mer negativt än positivt inställda till ett införande av ordningsbetyget.

Pedagogerna menar på att betyget skulle hämma eleverna i skolarbetet samt sätta en stämpel på dem vidare in i arbetslivet.

För pedagogernas synvinkel skulle det innebära en ökad arbetsbelastning i form av dokumentation samt en obehag känsla av att sätta ordningsbetyg med risk för repressalier från elevernas sida. Pedagogerna säger att det har blivit oroligare i dagens skola än hur det var när pedagogerna själva gick i skolan, det har blivit mer stress hög ljudnivå fulare språkbruk och att eleverna kunskaper har försämrats om man jämför internationellt. Något måste göras i dagens skola, men hur och på vilket sätt är de kluvna över. Men det första steget till en förbättring av skolan är de väldigt säkra och rådande överens, det är att det behövs mer vuxna ute i skolorna som är hängivna, passionerade, intresserade samt besitter starka karaktärsdrag.

6. Diskussion, metoddiskussion och didaktiska slutsatser

Vårt syfte och mål med uppsatsen är som sagt att undersöka vilka konsekvenser rektorer och pedagoger anser ett införande av ordnings- och uppförandebetyg skulle medföra.

Den slutsats man kan dra är att rektorerna och pedagogerna överlag är mer negativa än positiva inställda till ett införande av ordningsbetyget. Det i paritet med de tre rapporter ovan vi tagit del av. Rektorerna och pedagogerna har det gemensamt att de befarar stigmatisering om man återinför betyg i ordning och uppförande. Resultaten av rektorers hållning är i likhet med rapporten av C. Laurent & F. Paliouras, 2007. Där är man också negativt inställda till ordningsbetyg, samt att ett betyg kan ge en negativ stämpel vidare in i vuxenlivet. Man ställer sig i vår undersökning mer undrande över vilka ramar och riktlinjer ett sådant betyg skall ha. Skillnaden mellan rektorerna och pedagogernas är att pedagogerna upplever och vittnar om mer stress, fulare språkbruk och hög ljudnivå. Stefan i intervjun nämner just detta som Olle Holmberg tar upp att *"skolan speglar ju samhället"*. *"Förr var det mer disciplin man satt tyst och kom i tid, nu är det mer stress, hög ljudnivå och oroligare"*. Men Stefan påpekar att den största skillnaden är att det tillämpas fulare språkbruk och att det är ett tuffare klimat i skolan. Något måste göras men de är osäkra på hur och på vilket sätt man ska gå till väga, vilka ramar och bestämmelser som ska gälla. Detta problem tar man redan upp i Lgr 60.

Hur går man då tillväga med elever med olämpligt uppträdande? Det som är uppseendeväckande runt förslag och förbättringar kring skolan är att huvudfokuseringen hos riksdagspartier inte är de vuxnas roll i skolan, förutom Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna nämner i sitt partiprogram att man behöver avlasta pedagogerna som tvingas lägga alldeles för mycket energi på andra saker än ren kunskapsförmedling, därför behövs mer vuxna i den svenska skolan.

Rektor Clara säger att hon aktivt vill lobba för är större samarbete mellan hela skolans personal och pedagogerna efterlyser mer vuxna i skolan. Pedagog Morgan säger att *"det ska vara attraktivt att sköta sig och att man lockar fram detta genom belöning"*. Pedagogens åsikt liknar Skinners rättexperiment Skinners boxar där han lockar fram betingning från experimentobjektet.

Pedagog Stefan i undersökningen, som arbetar på en skola med vuxna och ungdomar under samma tak, nämner att det finns en balans mellan vuxna och unga som upprätthåller ordning och uppförande. Pedagoger med starka karaktärer som är hängivna, intresserade och passionerade är ett bra inslag i skolan menar han. Albert Bandura hävdar samma sak. Det positiva engagemanget från vuxna hjälper barns motivation i stor utsträckning, och vuxna förebilders betydelse för barns inläring, som även Charles, C M anser. En annan fördel kan vara att arbetsbelastningen minskar för pedagogerna och bäddar för att skolan kan ägna sig mer åt undervisning än åt att uppfostra.

Samtidigt som Jan Björklund understryker att det inte är en kadaverdisciplin som han är ute efter, så tolkas det från många kanter att det är åt just detta behavioristiska håll Folkpartiets skolpolitik drivs. Men vad för alternativ har skolan. Är det dags att ta i med hårdhandskarna och förespråka mer katederundervisning och lärarstyrda lektioner. Frågan blir givetvis också vad målet och planen är för hela det svenska skolväsendet. Är det resultat och höga placeringar på det så kallade internationella kunskapsmätningarna, som i förlängningen ska göra Sverige konkurrenskraftig när det gäller den globala ekonomiska marknaden. Eller är det en livslång kunskap där en av grundvalarna är emancipation och införliva självständighet och

självreflektion. Utesluter i så fall det ena det andra eller kan det finnas alternativa lösningar och kompromisser som känns angelägna och aktuella.

Pedagogen Tarja, i vår undersökning, varskor om att man rättar sig i ledet mer i den Finska skolan och lärarstatusen är betydligt högre än i Sverige. Näst efter läkare kommer lärares status. Tarja är den som urskiljer sig något av våra respondenter. Hon kan tänka sig att jobba med ordningsbetyg och refererar till Exemplet Finland. Finland är ett av de länder som avancerar i kunskap, om man studerar de internationella mätningarna Jan Björklund talar om, som OECD bland annat. Men är det verkligen så att ett betyg i uppförande förbättrar kunskapen.

En populär teori som den svenska skolan jobbar med idag är i den sociokulturella teorins förtecken. Sociokulturella teorins fader Lev Vygotskij menar att människan bygger sitt lärande på det sociala i förstahand sedan det individuella och till sist det självständiga tänkandet. Vi tolkar att det är just denna teori som vår utbildningsminister Jan Björklund motargumenterar. Som vi ser det går hans åsikter mer mot Skinners behavioristiska teorier. I Dagens skola har pedagogernas auktoritet devalverats, klimatet är tuffare, hoten och trakasserier har eskalerat på grund av att eleverna fått friare tyglar, menar Jan Björklund. Skolan bedrivs idag med något som han kallar flumpedagogik. Är det flum att låta barn och elever i den svenska skolan ta mer ansvar för sin skolgång och låta de frigöras i sitt tänkande. Vi reciterar rektor Bo och det han befarar, att det kan: ”*hämma barns utveckling i att våga uttrycka sig och hävda sin åsikt*”.

Vad ska man göra åt de internationella resultatens fallande placering för den svenska skolan? Vilka belegg har utbildningsminister Jan Björklund för sina påståenden? De internationella mätningar han förlitar sig på, exempelvis OECD, hur pålitlig är den och hur ska man tolka resultaten. Alla världens länder ingår faktiskt inte i dessa mätningar.

6.1 Metoddiskussion

Metoden vi använt oss av för att söka svar på våra frågor och funderingar lämpar sig väl. Mot bakgrund av själva frågorna ser vi att dessa kunde slipas till men grundtanken var att ställa öppna frågor med allmändidaktisk karaktär, och låta respondenten tala så uttömmande och fritt som möjligt. Relationerna har varierat. Några är bekanta medan andra är helt främmande. Svaren kan undermineras av en tät kontakt med den man intervjuar. Vi har tänkt på att känsliga frågor kan bli besvärligt och personen i fråga tummar på sin uppriktighet för att framstå i god dager *Kvalitativa intervjuer* Trost, J. (2010).

För att få bredd i empirin var vi angelägna att kontakta respondenter med så skild bakgrund som möjligt. Vi kan se en del svagheter i empirin. Den innehåller sju stycken respondenter vilket kan vara i tunnaste laget. I sammanhanget ska sägas att generalisering är omöjlig eller svår att uppnå. Resultaten kan i en mening bara gälla den undersökta gruppen (Stukat s.138). Dessutom representerar de bara skolor i centrala delar av Göteborgsområdet. För att fånga en mångfacetterad bild av hur det ser ut i den svenska skolan ser vi i efterhand att det kunde breddats med förortens skolverksamhet.

Resultaten säger ytterst lite om rektorer och pedagoger i en större population. Nyfikenheten hur pedagoger och rektorer från vuxenutbildning ställer sig i frågan om betyg i ordning och uppförande kanske har tagit för stor del av undersökningsgruppen. En anledning till denna

ojämna fördelning föranleddes med att påskledigheten, som hela grundskolan berörs av, och inföll perioden vi planerade samla data.

6.2 Didaktiska slutsatser

Mediabilden ger oss intrycket att det är stökigt i Sveriges skolor. Ett aktuellt fall handlar om en skola i Göteborg som beslutade att avbryta undervisningen genom att stänga på grund av äggkastning och andra oroligheter. Trots det tror vi att man får göra en ordentlig kraftansträngning för att finna någon som välkomnar ett betyg i ordning och uppförande. Det verkar inte falla i god jord hos pedagoger och rektorer i den svenska skolan. Inget enhälligt ja till att börja tillämpa ett ordningsbetyg är det som blottlägger sig tydligast i vår undersökning.

Ser vi till tidigare forskning skiljer sig inte vårt resultat något nämnvärt. Respondenterna här är sätter föga tilltro på betyget och vill helst se en annan väg. De flesta är som sagt negativt inställda men det finns också positiva strömningar. Men samtidigt säger rektorerna och pedagogerna att något måste ske.

Med vilka ögon ska vi se på våra barn och ungdomar. Vi vill idag införliva självständighet och självreflektion men hur förenligt är det med en behavioristisk pedagogik. Man kan emellertid inte bortse från att behaviorismen är effektiv i sitt förfarande, men det kanske är ett högt pris som är på bekostnad av barns välbefinnande. Rektorernas farhåga kring stigmatisering är i paritet med pedagogernas och problematiken runt stämplingseffekten bör nog inte obemärkt passera. På sikt en besk eftersmak av cynism kan tyckas.

Behaviorismens sätt att se och utöva pedagogik passar kanske bättre i andra sammanhang än skolan, den är trots allt effektiv. Soldater som ska drillas är ett bra exempel. Men kanske kan det vara tillämpbart och bra i vissa fall i skolan och att det kan vara lägligt med denna utgångspunkt.

Förvirring kanske är tidens tecken. Denna komplexitet som alla skolans väktare befinner sig i uppenbarar sig mer och mer för oss lärarstudenter. Är det förbättring eller är det förändring som sätter prägel på utbildningsministerns drivkrafter. Utifrån ett perspektiv ser det ut som en reaktionär förändring som självändamål och idétorra. I en ständigt föränderlig värld med ett högt uppskruvat tempo och i viss mån förvirring kanske vi i den här delen av västvärlden behöver återinföra betyg i ordning och uppförande. En kontroversiell tanke i vissa kretsar, men i brist på kreativa, inspirerande och löftesbringande idéer kanske det är det bästa alternativ vi har. Det samlade intryck vi får av vår empiri är att det också verkar finnas ett tomrum när det handlar om idéer och alternativ.

När vi tar en närmare titt på vårt bidrag i vidare mening är det en droppe i havet. Men vi ser ändå att källan till denna kunskapsbrunn fylls på. Det känns minst sagt knepigt att vaska fram något långtgående förbättringar. Vi varken kan eller vill måla med breda penseldrag, men en liten fingervisning har det ändå givit oss för att komma med förslag. Som bästa förslag tror vi att försöka finna en balans mellan de pedagogiska teorierna är en bra väg att gå för att upprätthålla ordningen i skolan. Vidare tror vi också på att förbättra lärarutbildningen. Speciellt balansen mellan verksamhetsförlagd (VFU) och högskoleförlagd utbildning (HFU).

Ett par av våra respondenter har berört kopplingen att samhället formar skolan. Med den kopplingen i baktanken så förstår vi att det krävs ett stort engagemang och mycket mer forskning. Men där någonstans kan vi se att man kan göra en hel del som rör ordning och

uppförande. Ett bidrag vi kan ge utifrån vår undersökning är att det stärker de motstånd som många av de som är insatt har mot ett betyg i ordning och uppförande.

Till sist är vi lite överraskade över att inte fler tycker det är slapt och att man vill ha ordningsbetyg som stävjar oordning. Men om skolan har möjlighet att sätta ett betyg i ordning och i uppförande på elever som förebyggande medel av oordning, kanske det är på bekostnad av den enskilde. Det i form av ett utpekande som skriftligen präntas ner i ett betyg. Betyg är en företeelse som utövar inflytande, så man kan ju ställa sina tvivel och fråga sig, vem mår bra av ett C i uppförande?

Dagens olika debatter i media indikerar på att den pedagogiska utbildningen är dålig och att de nyexaminerade pedagogerna håller låg klass. Men vi är av en annan åsikt. Vi tycker att utbildningen är bra men en förändring måste till för att lyfta upp utbildningen. Förändringen riktar vi blicken mot den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) vi haft. För det första är den alldeles för kort. Vi vågar påstå att det är där man formas. Man skaffar sig erfarenhet och lär sig praktiskt hur en skola fungerar, mer än att sitta insjunkna och förkovra sig i all kurslitteratur. Den andra förbättringen är VFU platserna. En av oss har haft samma VFU områden under hela utbildningstiden, det anser vi är under all kritik. Vi hävdar och anser att så som skolan ser ut idag, med de stora skillnaderna som råder skolområden emellan, måste vi lärarstudenter få känna på andra skolmiljöer för att få mer rutin, erfarenhet och kunskap.

Detta till trots, och med examensarbetet som vi nu har genomfört, med allt vad det innebär av ansträngningar, mödor, vändor och skratt, har det bidragit till att lärarskrået har stärkts med behöriga lärare som är välutbildade, insatta och kompetenta. Allt detta för att stärka professionalismen i lärarkåren och för att fortsätta sökandet efter kreativa lösningar inom området pedagogik och didaktik.

Detta relativt nyutsprungna ämne som är så väl sammansatt, med all denna diversitet och mångfald, är i stor utsträckning spännande, samtidigt som det bär med sig element som är lite skrämmande. Det långa lärarprogrammet vid Göteborgs universitet har hos oss hjälpa till att expandera, bredda och berika. Så med gott mod och ett välgjutet fundament att stå på ska vi försöka omfamna och möta denna, på ett sätt, främmande och rika värld, som kallas skola.

7. Vidare forskning

Var det bättre förr? Från olika håll matas man med att det är oordning i skolorna att kunskap och resultat sjunker. Om nu bilden stämmer, varför är rektorer och pedagoger mer negativt än positivt inställda att införa betyg i ordning och uppförande när det gav bra resultat och hög placering i mätningar förr?

Ordningsbetyget vara eller icke vara är väldigt svårt att få ett grepp om anser vi. Om ett eventuellt införande av betyget måste man ha mycket mer forskning och kunskap än det finns idag. Som förslag på vidare forskning tycker vi att Sverige ska kasta blicken på de länder som har ordningsbetyget i bruk som Italien, Finland, Tjeckien mm. Förhoppningsvis kan man då få in mycket material och kunskap för att analysera om ett införande eller inte av ordningsbetyget i Sverige.

En annan tanke som har växt fram är att förortsskolorna är ett annat område som man skulle bedriva vidare forskning på. Björklund pratar som bekant om sjunkande resultat, bristande respekt för pedagoger samt trakasserier i den ”svenska skolan”. Under arbetets gång har en tes vuxit fram dels av att vi själva har erfarenhet av VFU och vikariat både i förorten och i de centralt belägna skolorna så har vi själva fått en bild av att Björklund teorier kan syfta till förortsskolorna. I vår intervju tog rektor Clara upp denna åsikt som vi lyfter fram där hon nämner integrering/segregering att skillnader på ordningsbetyg kan uppstå mellan förort och centrum landsbygd och storstad.

Våra råd och inspiration vi kan ge till andra forskare som intresserar sig att forska i samma område som vi kan vi rekommendera att de belyser förortsskolornas pedagoger och rektorer och se om resultatet blir annorlunda där.

Referenser/ bilagor:

Andersson, H. (1999). *Varför betyg? Historiskt och aktuellt om betyg*. Lund: Studentlitteratur).

Charles, C M. (1984). *Ordning och reda i klassen*. Stockholm: Liber

Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson H & Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Vällingby: Elanders Gotab Tryck

Foucault, M. (2003). *Övervakning och straff*. Lund: Grahns tryckeri

Gustafsson, B. (1985). *Skolutveckling i brytningstid: Motstånd och stöd vid utvecklingsarbete i grundskolan*. Göteborg: Göteborgs Universitet

Illeris, K. (2007). *Lärande*. Lund: Studentlitteratur AB.

Imsen, G. (2006). *Elevens värld*. 4:e upplagan.. Lund: Studentlitteratur AB.

Landahl, J. (2006). *Auktoritet och ansvar. Lärarens fostrans- och omsorgsarbete i historisk belysning*. Stockholm: Elanders Gotab

Nilsson, M. (1977). *Bakom betygen*. Malmö: Beyronds AB.

Richardson, G. (2004). *Svensk utbildningshistoria – skola och samhälle förr och nu*. 7 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Skolöverstyrelsen. (1967). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Skolöverstyrelsen

Stukat, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Sweden: Lunds studentlitteratur.

Tholin, J. (2006). *Att kunna klara sig i ökänd natur* Borås: Högskolan.

Trost, T. & Studentlitteratur. (1993). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Elanders Hungary Kft, Hungary 2010

Uppsatser, avhandlingar och styrdokument:

Domagala, A. Hedin, H. (2007). *Skolans värld: en måltavla för experimentella förändringar - en kvalitativ fördjupning kring ordningsbetyg*. Malmö högskola/Lärarytbildningen. Hämtat 28 april 2011, från <http://dspace.mah.se/handle/2043/3384>

Laurent, C. & Paliouras, F. *Vilka argument har några rektorer i grundskolans senare år gällande skriftliga ordningsomdömen? En kvalitativ studie om rektorers uppfattning om skriftliga ordningsomdömen/betyg*. Lärarhögskolan i Stockholm.

Institutionen för undervisningsprocesser, kommunikation och lärande. Hämtat 29 april 2011, från

<http://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:199393>

Lundahl, C. (2006). *Viljan att veta vad andra vet – Kunskapsbedömning i tidigmodern, modern och senmodern skola*. Doktorsavhandling, Pedagogiska Institutionen

Läroplan för grundskolan 2011. Hämtat 17 maj 2011, från: www.skolverket.se

Nilsson, S. & Persson-Bergevi, E. (2006). *Lärares attityder mot ordning och uppförande i skolan*, Malmö högskola, Lärarutbildningen: Individ och samhälle.

Hämtat 28 april 2011 från: <http://www.dspace.mah.se>

Skolverket. (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94*. Stockholm: Fritzes

Qvarsebo, J. (2006). *Skolbarnets fostran: Enhetsskolan, agan och politiken om barnet 1946-1962*. Doktorsavhandling, Institutionen för Tema.

Elektroniska källor:

Björklund, J. (2005). *Kris i skolan*. Hämtat 11 maj 2011, från

<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3238&grupp=5344>

Björklund, J. (2011). *Nyhetsbrev, skolk i betygen*. Hämtat 20 april 2011, från

<http://www.folkpartiet.se/Vara-politiker/Ledamoter-av-riksdagen/Ledamoternas-webbplatser/Christer-Nylander/Artiklar/Infor-ordningsbetyg/>

Chibba, R. (2010). *Kristdemokraternas skolpolitik*. Hämtat 10 april 2011, från

<http://chibba.wordpress.com/2010/09/07/kds-skolpolitik/>

Cliffordson, M. (2010). *Apropå – Artikel från forskning.se*. Hämtat 12 april 2011, från

<http://www.forskning.se/apropaer/apropaer/betyg.5.493d5181128f2a1e87980001476.html>

Feinberg, J. *Wikipedia, the free encyclopedia*. Hämtat 12 maj, från

http://en.wikipedia.org/wiki/Joel_Feinberg

Göransson, A. (2006). *Jan kräver kunskap och ordning i skolan*. *Metro*. Hämtad 12 april 2010, från

<http://www.metro.se/se/article/2006/12/27/07/4320-23/index.xml>

Heyman, E. (2011). *Nu stängs Lövgärdetsskolan*. Hämtat 17 april 2011, från

<http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.586503-nu-stangs-lovgardesskolan>

Holmberg, O. (2010). *Skolan och Samhälle*. Hämtat 5 maj 2011, från

<http://www.skolaochsamhalle.se/skolpolitik/olle-holmberg-ordning-och-reda/>

Johansson, A. *Ordningsbetyg - aldrig i livet*. Hämtat 12 maj 2011, från

<http://anniejohansson.blogspot.com/2006/02/ordningsbetyg-aldrig-i-livet.html>

Miljöpartiet de gröna. (2001). Hämtat 2 maj 2011, från
http://www.mp.se/templates/Mct_177.aspx?number=27040

Nya Moderaterna. *Vår tids arbetarparti*. Hämtat 13 maj 2011, från
http://www.moderat.se/web/Vart_handlingsprogram.aspx

SAOB. *Svenska Akademiens ordbok*. Hämtat 23 april 2011 från,
www.saob.se

Scherp, H-Å. (2008). *Björklunds betygshets leder fel*. Svenska Dagbladet.
Hämtad 15 april 2011 från,
http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/bjorklunds-betygshets-leder-fel_1006953.svd

Sverigedemokraterna, trygghet & tradition. *En trygg och kunskapsinriktad skola*. Hämtat 11 maj 2011, från,
<http://sverigedemokraterna.se/valet-2010/en-trygg-och-kunskapsinriktad-skola/>

Socialdemokraterna. (2010 & 2009). *Skola*. Hämtat 7 april 2011, från
<http://www.socialdemokraterna.se/Var-politik/Var-politik-A-till-O/Grundskola/>

Vänsterpartiet Uppsala. *Grundskola - en skola för alla*. Hämtat 7 april 2011, från
<http:// uppsala.vansterpartiet.se/politik/kommunalpolitiskt-program/grundskola-en-skola-for-alla/>

Bilagor:

Intervjufrågor:

Fråga 1: Hur ställer du dig inför ett återinförande av betyg i ordning och uppförande?

- Vad är det mest negativa
- Vad är det mest positiva

Fråga 2: Vilka konsekvenser kan ett införande av betyg i ordning och uppförande få?

- Ur elevers perspektiv
- Ur lärares perspektiv
- Ur föräldrars perspektiv

Fråga 3: Behövs betyg i ordning och uppförande?

Fråga 4: Idag finns inget betyg i ordning och uppförande. Vad finns det för sanktioner att använda sig av i händelse av oordning och olämpligt uppförande?

Fråga 5: Om du blickar tillbaka på din egen grundskoletid och gymnasietid, upplever du någon skillnad i ordning och uppförande bland elever?

Fråga 6: Det finns skolor idag som uppenbarligen har mycket stora problem med oordning och olämpligt uppförande bland elever. Vilka förbättringar vill du aktivt arbeta med inför framtiden kring den här frågan?

Fråga 7: Kan du tänka dig att arbeta med betyg i ordning och uppförande på din skola?